

הדרגה ההיא של החיה היא ששולטת בלילה. ואם תאמר, הנה כתוב (דניאל ח) גבריאל הבן להלז את המראה - כף זה ודאי, שמראה דבריו יותר סתומים, ובחלום מפרש יותר, ומפרש את הסתומים של המראה. ועל פן נפקד גבריאל, שיפרש את דברי המראה, שהוא יותר סתום.

ועל פן כתוב במראה - וירא, וארא. מה הטעם? משום שהוא מראה, כמו המראה הזה שנראים בתוכו כל הדמיות, ומשום כף וארא, ראיתי דמותו. באל שדי, שהוא המראה, שנראית בתוכו דמות אחרת, וכל הדמיות העליונות נראות בו.

משום כף, יעקב באותו הזמן, כתוב ויחלם והנה סלם מצב ארצה [ראשו]. מה זה סלם? הדרגה ששאר הדרגות תלויות בה, והוא יסוד העולם. וראשו מגיע השמימה, כף הוא להתקשר עמו. וראשו מגיע השמימה, מי ראשו? ראשו של אותו סלם. ומי הוא? זה שכתוב בו (בראשית מז) ראש המטה. משום שהוא ראש למטה הזו וממנה מאיר. מגיע השמימה, משום שהוא סיום הגוף, ועומד בין עליון ותחתון, כמו שהברית הוא סיום הגוף ועומד בין הירכיים והגוף, ועל זה מגיע השמימה.

והנה מלאכי אלהים עלים ויורדים בו, אלו המקנים של כל העמים, שהם עולים ויורדים בסלם הזה. כשישראל חוטאים, נשפל הסלם הזה, ועולים אותם המקנים. וכשישראל מכשירים את מעשיהם, מתעלה הסלם הזה, וכל המקנים יורדים למטה ועובר שלטונם. הכל עומד בסלם הזה. כאן ראה יעקב בחלומו את

מנבואה. מראה, על ידא דההוא דרגא דההיא חיה דשלטא בליליא. ואי תימא, הא כתיב (דניאל ח) גבריאל הבן להלז את המראה. הכי הוא ודאי, דמראה מלוי סתימין יתיר, ובחלמא פריש יתיר, ופריש סתימין דמראה, ועל דא אתפקד גבריאל, דיפרש מלוי דמראה דאיהו סתים יתיר.

ועל דא כתיב במראה, וירא, וארא, מאי טעמא, בגין דמראה איהו, פהאי מראה דאתחזי כל דיוקנין בגויה, בגיני כף וארא, אחמית דיוקניה, באל שדי, דאיהו מראה, דאתחמי דיוקנא אחרא בגויה, וכל דיוקנין עלאין ביה אתחזון.

בגיני כף, יעקב ביההוא זמנא, כתיב, (בראשית כח) ויחלם והנה סלם מצב ארצה (וראשו), מהו סלם, דרגא דשאר דרגין ביה תליין והוא יסוד דעלמא. וראשו מגיע השמימה, הכי הוא לאתקשרא בהדיה. וראשו מגיע השמימה, מאן ראשו. ראשו דההוא סלם. ומאן איהו, דא דכתיב ביה (בראשית מז) ראש המטה, בגין דאיהו ראש להאי מטה וממנה נהיר. מגיע השמימה, בגין דאיהו סיומא דגופא, וקאים בין עלאה ותתאה, פמה דברית איהו סיומא דגופא, וקאים בין ירכין וגופא, ועל דא מגיע השמימה.

והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו, אליו ממנן דכל עמין, דאינון סלקין ונחתין בהאי סלם. פד ישראל חטאן, מאידה האי סלם וסלקין אינהו ממנן, וכד ישראל מתפשרן עובדייהו, אסתלק האי סלם וכלהו ממני נחתי לתתא, ואתעבר שולטנותא דלהון, כלא בהאי סלם קיימא.

הכא חמא יעקב בחלמיה,

שְׁלֹטוֹנוֹתָ דַעֲשׂוּ וְשְׁלֹטוֹנוֹתָ דְשֹׂאֵר עִמִּין.
דְּבַר אַחַר וְהִנֵּה מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים
וְיֹרְדִים בּוֹ. בְּמֵאֵן, בְּהֵוֹא רֵאשׁוּ,

דְּהֵוֹא סֵלַם. דְּכַד אֶסְתַּלַּק רֵאשׁוּ מִנִּיה, סֵלַם
אֶתְכַפֵּיָא וְסִלְקִין כְּלֵהוּ מִמֶּנָּן. וְכַד אֶתְחַבַּר
רֵאשׁוּ בְּהֵוֹא סֵלַם, אֶסְתַּלַּק, וְכְלֵהוּ מִמֶּנָּן
נַחְתִּין. וְכֹלָא חַד מְלָה.
וְהַכֵּל דְּבַר אַחַד.

בְּתוֹב (מלכים א' א) נִרְאָה ה' אֶל
שְׁלֹמֹה בַּחֲלוֹם הַלְּיָלָה וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים שְׂאֵל מָה אֶתְּן לָךְ. וְאִם
תֹּאמַר, כָּאֵן בַּחֲלוֹם, וְכִי אֵיזוֹ
רְשׁוּת יֵשׁ לְחֲלוֹם בְּזֵה? אֲלֵא כָּאֵן
נִכְלַלְתָּ דְרֻגָּה בְּדְרֻגָּה, הַדְרֻגָּה
הַעֲלִינָה עִם הַדְרֻגָּה הַתַּחְתּוֹנָה.
מִשׁוּם שְׂעַד עַכְשָׁו שְׁלֹמֹה לֹא
הָיָה שְׁלֵם. כִּינָן שְׁנִשְׁלַם, כְּתוֹב
(שם ה) וְה' נָתַן חֲכָמָה לְשְׁלֹמֹה,
וְכְתוֹב (שם) וַתִּרְבַּח חֲכָמַת שְׁלֹמֹה.
שְׂעַמְדָּה הַלְּבָנָה בְּשִׁלְמוֹתָהּ, וּבֵית
הַמִּקְדָּשׁ נִבְנָה, וְאִזּוּ הָיָה רוֹאֵה
שְׁלֹמֹה אֶת הַחֲכָמָה עֵין בְּעֵין,
וְלֹא הִצְטַרֵּף לְחֲלוֹם.

אַחַר שְׁחִטָּא, הִצְטַרֵּף לְחֲלוֹם
כְּבָרֵאשׁוֹנָה, וְעַל כֵּן כְּתוֹב (שם יא)
הַנִּרְאָה אֵלָיו פְּעַמִּים. וְכִי פְעַמִּים
הָיָה וְלֹא יוֹתֵר? אֲלֵא צַד הַחֲלוֹם
הָיָה לוֹ פְּעַמִּים, וְצַד הַחֲכָמָה הָיָה
בְּכָל יוֹם.

וְעַם כֵּל זֶה הַצַּד שֶׁל הַחֲלוֹם הָיָה
יוֹתֵר עַל כֵּל שְׂאֵר בְּנֵי הָאָדָם,
מִשׁוּם שְׁנִכְלַלְהּ דְרֻגָּה עִם דְרֻגָּה,
מִרְאָ"ה בְּמִרְאָ"ה. וְהִנֵּה כָּאֵן
בְּסוּף יָמָיו יוֹתֵר חֲשׂוּף, וְזֵה
מִשׁוּם שְׁחִטָּא, וְהַלְּבָנָה עֲמָדָה
לְהַפְּגֵם. מָה הַטַּעַם? מִשׁוּם שֶׁלֹּא
שָׁמַר אֶת בְּרִית קְדִישׁ
בְּהִתְעַסְקוֹתוֹ עִם נָשִׁים נִכְרִיּוֹת,
וְזֵה הַתְּנָאי שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
עָשָׂה עִם דָּוִד, שְׁכַתּוֹב (תהלים קלב)
אִם יִשְׁמְרוּ בְרִיתִי וְגו'. גַּם
בְּנֵיהֶם עָדִי עַד יִשְׁבּוּ לְכֶסֶף לָךְ.

וְשְׁלֹטוֹנוֹתָ דַעֲשׂוּ וְשְׁלֹטוֹנוֹתָ דְשֹׂאֵר עִמִּין.
דְּבַר אַחַר וְהִנֵּה מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים
וְיֹרְדִים בּוֹ. בְּמֵאֵן, בְּהֵוֹא רֵאשׁוּ,
דְּהֵוֹא סֵלַם. דְּכַד אֶסְתַּלַּק רֵאשׁוּ מִנִּיה, סֵלַם
אֶתְכַפֵּיָא וְסִלְקִין כְּלֵהוּ מִמֶּנָּן. וְכַד אֶתְחַבַּר
רֵאשׁוּ בְּהֵוֹא סֵלַם, אֶסְתַּלַּק, וְכְלֵהוּ מִמֶּנָּן
נַחְתִּין. וְכֹלָא חַד מְלָה.

בְּתוֹב, (מלכים א' א) נִרְאָה ה' אֶל שְׁלֹמֹה בַּחֲלוֹם
הַלְּיָלָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים שְׂאֵל מָה אֶתְּן
לָךְ. וְאִי תִימָא הֵכָא בַּחֲלוֹם, וְכִי מָה (דף קו ע"א)
רְשׁוּ אֵית לִיה לְחֲלוֹם בְּהֵאִי. אֲלֵא הֵכָא
אֶתְכַלִּיל דְרֻגָּא בְּדְרֻגָּא, דְרֻגָּא עֲלָאָה בְּדְרֻגָּא
תַתָּאָה. בְּגִין דְּעַד כְּעַן, שְׁלֹמֹה לֹא הָוֵה שְׁלֵם,
כִּינָן דְּאֶשְׁתַּלֵּם, כְּתוֹב, (מלכים א' ה) וְה' נָתַן חֲכָמָה
לְשְׁלֹמֹה. וְכְתוֹב, (מלכים א' ה) וַתִּרְבַּח חֲכָמַת שְׁלֹמֹה.
דְּקִימָא סִיְהֵרָא בְּאֶשְׁלִמוֹתָא, וְכִי מְקִדְשָׁא
אֶתְבְּנִי. וְכַדִּין, הָוֵה חֲמִי שְׁלֹמֹה, עֵינָא בְּעֵינָא
חֲכָמָתָא, וְלֹא אֶצְטַרֵּף לְחֲלָמָא.

לְבַתֵּר דְּחֻטָּא, אֶצְטַרֵּף לִיה לְחֲלָמָא
כְּקַדְמִיתָא, וְעַל דָּא כְּתוֹב, (מלכים א' יא)
הַנִּרְאָה אֵלָיו פְּעַמִּים, וְכִי פְעַמִּים הָוֵה וְלֹא
יִתִיר. אֲלֵא סִטְרָא דְחֲלָמָא הָוֵה לִיה פְּעַמִּים,
סִטְרָא דְחֲכָמָתָא כֹּל יוֹמָא הָוֵה.

וְעַם כֵּל דָּא, סִטְרָא דְחֲלָמָא הָוֵה יִתִיר עַל כֵּל
שְׂאֵר בְּנֵי נָשָׂא, בְּגִין דְּאֶתְכַלִּיל דְרֻגָּא
בְּדְרֻגָּא, מִרְאָ"ה בְּמִרְאָ"ה. וְהָא הַשְׁתָּא בְּסוּף
יוֹמוֹי חֲשִׂיף יִתִיר, וְדָא בְּגִין דְּחֻטָּא, וְסִיְהֵרָא
קִימָא לְאֶתְפַּגְמָא. מָאי טַעְמָא, בְּגִין דְּלֹא
נָטִיר בְּרִית קְדִישָׁא, בְּאֶשְׁתַּדְלוּתִיה בְּנָשִׁים
נִכְרִיּוֹת. וְדָא הוּא תְּנָאי דְּעַבַד קְדִישָׁא בְּרִיךְ
הוּא עִם דָּוִד, דְּכְתוֹב, (תהלים קלב) אִם יִשְׁמְרוּ
בְרִיתִי וְגו'. גַּם בְּנֵיהֶם עָדִי עַד יִשְׁבּוּ
לְכֶסֶף לָךְ.